

Rapport

WIE MOET DE BURGEMEESTER VAN AMSTERDAM WORDEN?

Onderzoek in opdracht van het Parool

26 april 2018

COLOFON

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019GM Amsterdam
Postbus 563
7500 AN Enschede

Rapportnummer

2018/

Datum

April 2018

Opdrachtgever

Het Parool

Auteur

Peter Kanne

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron (I&O Research / Het Parool) duidelijk wordt vermeld.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	5
2. Belangrijkste uitkomsten	7
3. Waar moet de burgemeester aan voldoen?	10
3.1 De nieuwe burgemeester: een sterke, verbindende leider met humor	10
3.2 Man of vrouw: maakt niet zo veel uit	11
3.3 Migranten zouden best een burgemeester willen die hier niet geboren is	12
3.4 Onafhankelijke kandidaat heeft de voorkeur	13
4. Wie willen de Amsterdammers als hun nieuwe burgemeester?.....	15
4.1 Bekendheid	15
4.2 Hoogste score: Wouter Bos	16
4.3 Favoriete burgemeesterskandidaten: Wouter Bos, Khadija Arib, Femke Halsema	18
4.4 Slechts 11% draagt een andere kandidaat voor	18
5. De benoemingsprocedure	20
5.1 Meerderheid tevreden met huidige benoemingswijze	20
5.2 Amsterdammers hoeven geen andere benoemingsprocedure.....	20
Bijlage 1. Profielen 'kandidaten'	24

1

HOOFDSTUK

Inleiding

1. Inleiding

Aanleiding onderzoek

Amsterdam is op zoek naar een nieuwe burgemeester. Voordat op maandag 30 april de sollicitatietermijn sluit waarop kandidaten zich kunnen melden bij de Commissaris van de Koning, wil het Parool van de Amsterdammers weten wat zij vinden en willen.

Het Parool heeft I&O Research gevraagd deze vraag voor te leggen aan een groep Amsterdammers. De uitkomsten zullen zaterdag 28 april gepubliceerd worden in het Parool.

Onderzoeksvragen

In het onderzoek komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Aan welke kenmerken moet hun burgemeester voldoen? Moet het een man of een vrouw zijn? Een migrant of een autochtone Nederlander?
- Wie zien de Amsterdammers als hun ideale burgemeester?
- Wat vinden Amsterdammers van de manier waarop de burgermeester benoemd wordt? Willen ze dat de burgemeester benoemd blijft worden, of willen ze hem of haar direct kunnen kiezen?

Onderzoeksaanpak

Van 23 tot 26 april 2018 is een online onderzoek uitgevoerd. Voor de dataverzameling is gebruik gemaakt van het I&O Research Panel en het panel van Panelclix. Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven (geen zelfaanmelding). De respondenten hebben geen financiële vergoeding gehad voor hun aanmelding voor het panel. Ook voor deelname aan dit onderzoek kregen respondenten geen vergoeding.

In totaal werkten 550 Amsterdammers mee aan het onderzoek (waarvan 300 via Panelclix).

Weging en uitsplitsingen

De totale steekproef is gewogen op sekse, leeftijd, opleiding, etniciteit en stemgedrag bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 en daarmee representatief voor de Amsterdamse bevolking op deze kenmerken.

Er worden in dit rapport uitsplitsingen gemaakt naar politieke partijen. De aantallen per partij zijn echter niet erg groot (80 voor GroenLinks, 63 D66, 45 VVD, 42 PvdA), deze uitsplitsingen dienen derhalve met enige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

Indien de percentages niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen.

2

HOOFDSTUK

Belangrijkste uitkomsten

2. Belangrijkste uitkomsten

De nieuwe burgemeester: graag een sterke, verbindende leider met humor ...

Op de vraag 'Welke eigenschappen moet de burgemeester van Amsterdam wat u betreft vooral hebben?' komen veelvuldig termen als betrouwbaar, rechtvaardig, vriendelijk en verbindend voorbij. Ook moet de nieuwe burgemeester sterk zijn, boven de partijen staan en humor hebben. Vaak wordt gerefereerd aan Eberhard van der Laan: 'Liefde voor de stad, zoals ex burgemeester van der Laan. Dan maakt het niet uit van welke partij hij is.'

... sekse, herkomst, partij, professie zijn niet doorslaggevend

Dat laatste blijkt ook uit vragen naar het belang van enkele kenmerken. Men wil het liefst een burgemeester die niet gelieerd is aan een politieke partij (43%), een kwart maakt het niet uit. Man of vrouw maakt de Amsterdammers ook heel weinig uit en ze zijn evenmin uitgesproken vóór een (beroeps)politicus of voor iemand uit een ander maatschappelijk veld. Een ruime meerderheid van de Amsterdammers (57%) maakt het ook niet uit of de nieuwe burgemeester iemand is waarvan de ouders geboren zijn in Nederland of iemand met een migrantenachtergrond. Van de overigen wil een derde liever een autochtone burgemeester en 12 procent liever een migrant.

Wouter Bos komt net iets beter uit de 'competitie'

Wouter Bos komt er in de 'competitie' tussen de dertien – door het Parool geselecteerde – 'kandidaten' het best uit. Al is het verschil met de nummers 2 en 3 klein. De huidige VUMC-bestuursvoorzitter krijgt met een 6,1 de hoogste waardering. Op de vraag wie van de dertien kandidaten men het liefst ziet als toekomstige burgemeester van Amsterdam, wordt Wouter Bos (met 14,3%) nipt het vaakst genoemd. Bos blijkt een acceptabele kandidaat voor veel bevolkingsgroepen. Niet alleen voor PvdA-stemmers, maar ook kiezers van GroenLinks en D66 zien in hem hun burgemeester en ook de meeste VVD-kiezers vinden hem acceptabel (5,9). Verder doet Bos het relatief goed onder zowel autochtone Amsterdammers als de tweede generatie migranten, onder zowel jongeren als ouderen, mannen en vrouwen. Lager opgeleiden zijn iets minder positief over Bos, maar dat geldt voor de meeste 'kandidaten'.

Khadija Arib en Femke Halsema: runners up

Khadija Arib (waardering 5,7; gekozen door 13,5%) en Femke Halsema (5,8; 13,4%) zijn een fractie minder populair onder de Amsterdammers dan Wouter Bos. De drie ontlopen elkaar echter weinig.

Khadija Arib doet het goed onder ouderen en hoger opgeleiden. Van de lager opgeleiden krijgt ze een 4,8. Opvallend genoeg is Arib populairder onder de achterban van GroenLinks dan onder kiezers van PvdA, D66 en DENK. Ze doet het beter onder de westerse migranten (6,4) dan onder de niet-westerse migranten en autochtone Amsterdammers (beide een 5,6).

Femke Halsema krijgt ongeveer even veel achten, negens en tiens als Bos, maar het aandeel onvoldoendes ligt met 41 procent hoger dan bij Bos (35%). Halsema is populair onder GroenLinks-kiezers en acceptabel voor D66- en PvdA-kiezers, maar ze scoort laag onder VVD-kiezers (4,6). Hoger opgeleiden zijn het meest positief over haar, middelbaar opgeleiden het minst. Niet-westerse migranten geven haar een 6,0, autochtone Amsterdammers een 5,8.

Amsterdammers tamelijk tevreden met benoemingsprocedure

Een ruime meerderheid van de Amsterdammers (60%) vindt de huidige benoemingsprocedure prima. Een kwart is hiermee (enigszins) ontevreden.

Met betrekking tot de benoemingsprocedure¹ en de mogelijkheid de burgemeester direct te kunnen kiezen, zien we een enigszins tegenstrijdig beeld.

Bijna drie kwart is het eens met de stelling 'De burgemeester moet boven de partijen staan en moet dus niet worden gekozen in een politieke verkiezingsstrijd'. 'De manier waarop het tot nu toe ging leverde altijd goede Amsterdamse burgemeesters op, dus er is geen reden iets te veranderen aan de manier waarop de burgemeester wordt gekozen', wordt onderschreven door 62 procent van de Amsterdammers. Maar als de stelling 'Amsterdamse kiezers moeten de nieuwe burgemeester van Amsterdam rechtstreeks kunnen kiezen' wordt voorgelegd, is 57 procent het daar ook mee eens.

Dit paradoxale beeld zien we vaker: een meerderheid van de Nederlanders vindt dat de burgemeester rechtstreeks moet worden gekozen², maar (benoemde) burgemeesters zijn de meest populaire politici van dit land.

¹ Benoemingsprocedure burgemeester: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/burgemeesters/benoeming-vacatures-en-ontslag>

² Zie bijvoorbeeld het onderzoek dat I&O Research uitvoerde voor Vrij Nederland en Nieuwsuur: 'Democratie hoeft niet op schop, maar lager opgeleiden willen meer stem'. <https://ioresearch.nl/Home/Nieuws/ArtMID/445/ArticleID/978/Democratie-hoeft-niet-op-schop-maar-lager-opgeleiden-willen-meer-stem#.WuIBaLdl-Uk>

3

HOOFDSTUK

Waar moet de burgemeester aan voldoen?

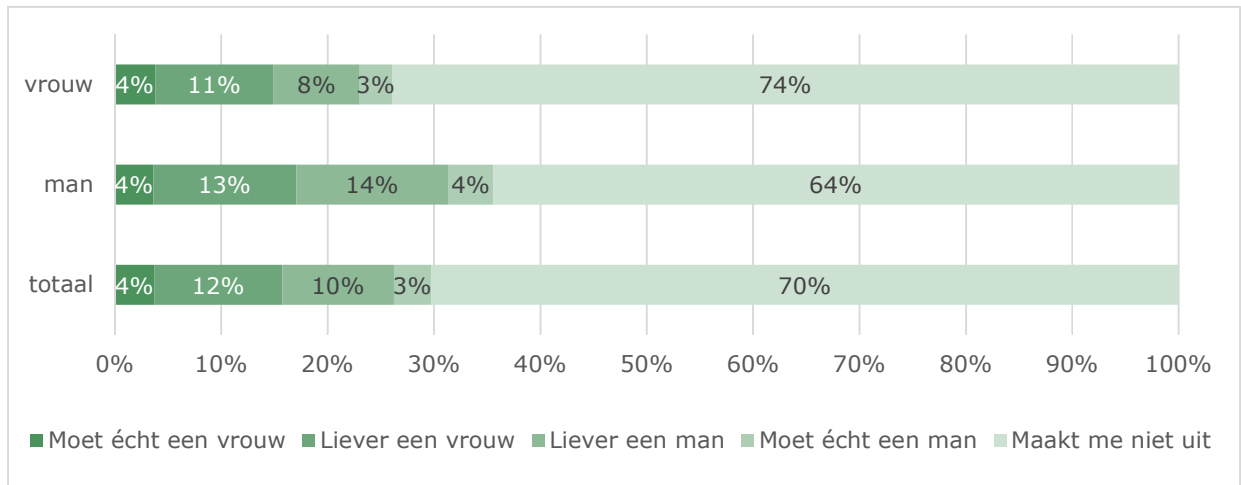

3.2 Man of vrouw: maakt niet zo veel uit

Op de vraag of de nieuwe burgemeester van Amsterdam een man of een vrouw moet zijn, zeggen zeven op de tien: maakt me niet uit. Een op de zes (16%) wil liever een vrouw, 13% liever een man. Vrouwelijke Amsterdammers kiezen nauwelijks vaker voor een vrouw dan mannen, mannen hebben vaker een uitgesproken mening dan vrouwen en willen – per saldo – iets vaker een man (18%) dan vrouwen voor een man kiezen (11%).

Figuur 3.1

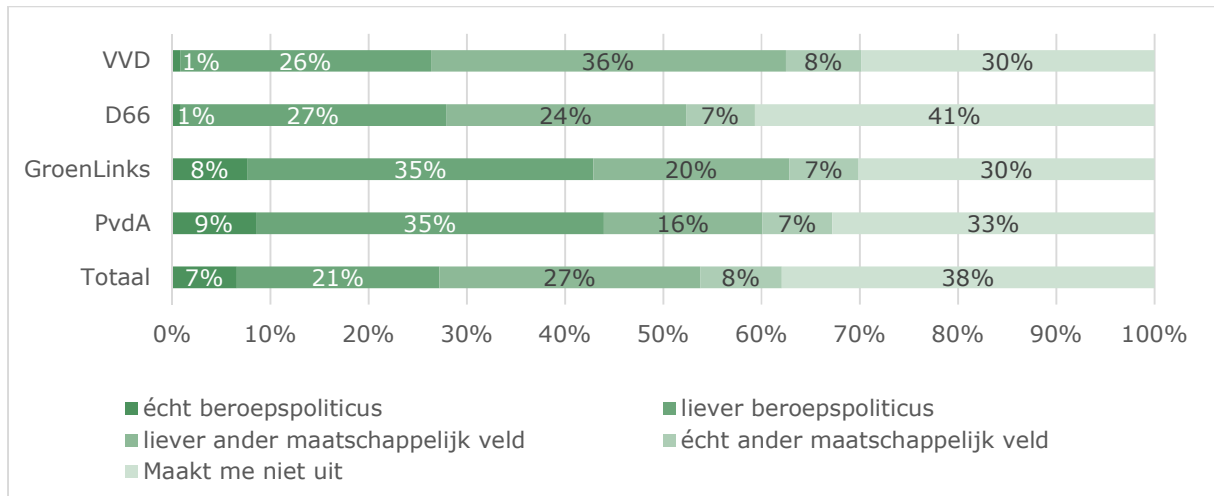
Wat vindt u: moet de nieuwe burgemeester van Amsterdam een man of een vrouw zijn?

Ook zijn Amsterdammers niet uitgesproken vóór een (beroeps)politicus of bestuurder als burgemeester of voor iemand uit een ander maatschappelijk veld (uit het bedrijfsleven, gezondheidszorg, wetenschap). Men neigt naar dat laatste (28% wil een politicus of bestuurder, 35% liever iemand uit een ander veld). Vooral VVD-kiezers hebben liever een niet-politicus (44%); GL- (43%) en PvdA-kiezers (44%) hebben – per saldo – een voorkeur voor een politicus of bestuurder.

Figuur 3.2

Wat vindt u: moet de nieuwe burgemeester van Amsterdam een politicus of bestuurder zijn of juist komen uit een ander maatschappelijk veld (bijvoorbeeld uit bedrijfsleven, gezondheidszorg, wetenschap)?

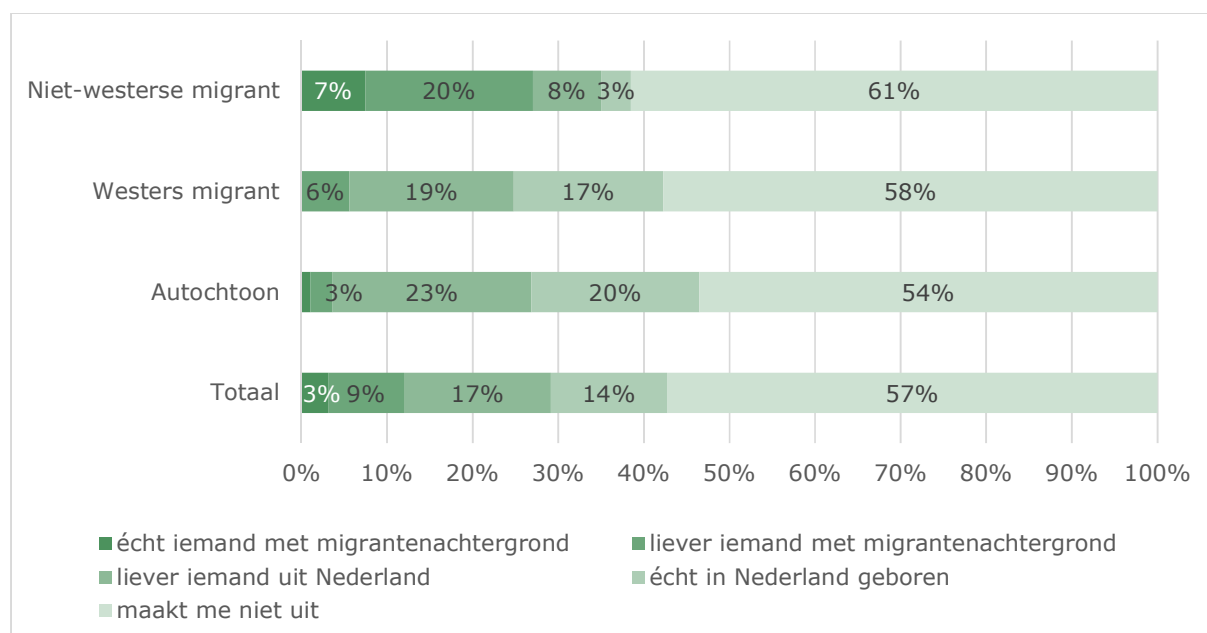
3.3 Migranten zouden best een burgemeester willen die hier niet geboren is

Een ruime meerderheid van de Amsterdammers (57%) maakt het niet uit of de nieuwe burgemeester iemand is waarvan de ouders geboren zijn in Nederland of iemand met een migrantenachtergrond. Van de overigen wil een derde (31%) liever een autochtone burgemeester en 12 procent een migrant.

Amsterdammers met een niet-westerse achtergrond maakt het in 61 procent van de gevallen niets uit, maar 27 procent verkiest een burgemeester waarvan de herkomst elders ligt. Autochtone Amsterdammers zijn het meest uitgesproken en willen in 43 procent van de gevallen liever een burgemeester die in Nederland is geboren (slechts 4% zou liever een migrant willen).

Figuur 3.3

Wat vindt u: moet de nieuwe burgemeester van Amsterdam iemand zijn met een migrantenachtergrond (iemand die zelf of waarvan de ouders niet zijn geboren in Nederland) of wilt u juist een autochtone burgemeester?

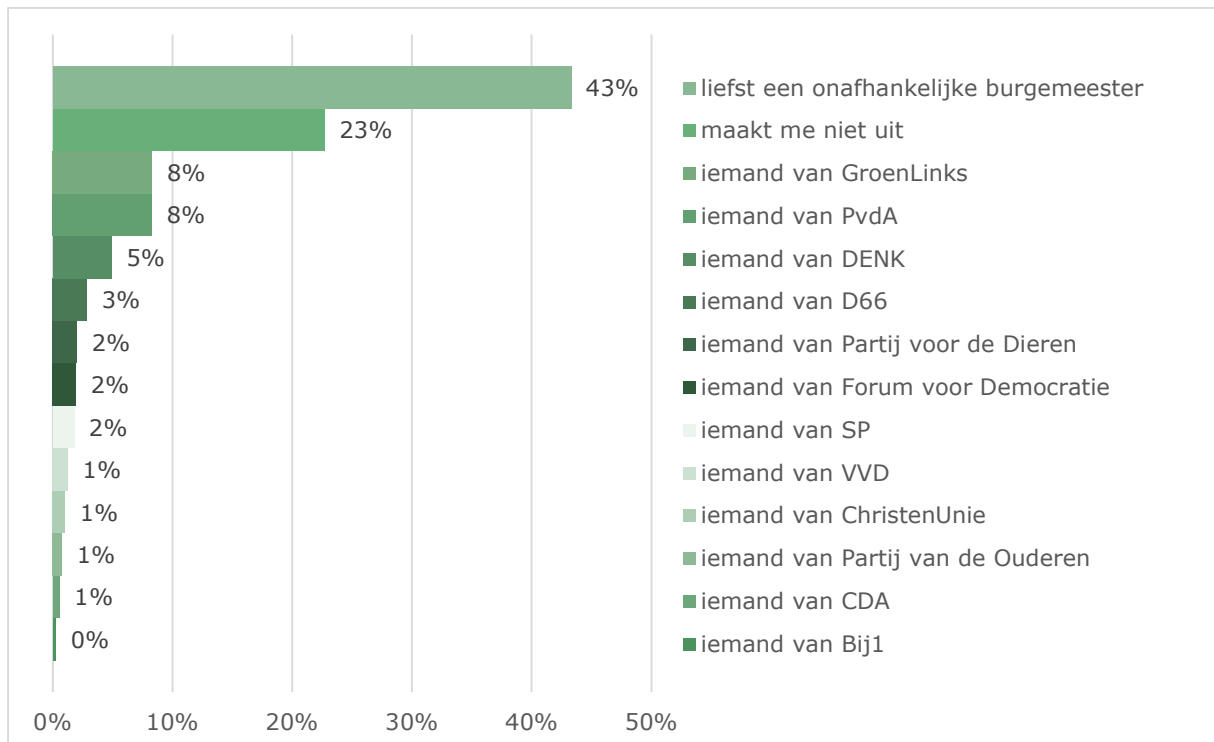
3.4 Onafhankelijke kandidaat heeft de voorkeur

Ruim vier op de tien Amsterdammers (43%) hebben het liefst een burgemeester die niet gelieerd is aan een politieke partij, 23 procent maakt het niet uit.

Daarmee blijft er slechts een derde (35%) over die vindt dat de nieuwe burgemeester zou moeten behoren bij een politieke partij. GroenLinks (8%), de PvdA (8%) en DENK (5%) krijgen hier de meeste stemmen. Opvallend, aangezien D66 en VVD bij de verkiezingen van maart groter zijn geworden dan de PvdA³. Van de VVD-kiezers zegt slechts 11 procent dat de nieuwe burgemeester van VVD-huize zou moeten zijn, terwijl de helft (53%) van de PvdA-kiezers voor een PvdA-er pleit. Wellicht ook omdat ze meerdere kandidaten van de PvdA kennen. (Zie ook hoofdstuk 4) Van de DENK-stemmers wil 41 procent graag een vertegenwoordiger van DENK als burgemeester.

Figuur 3.4

Moet de nieuwe burgemeester behoren bij een van onderstaande politieke partijen (zo ja welke?) of juist onafhankelijk zijn?⁴

Dat de partijachtergrond geen doorslaggevende rol zou moeten spelen volgens de Amsterdammers, blijkt ook uit de voorgelegde stelling 'De burgemeester van Amsterdam moet voortkomen uit de grootste politieke partij van Amsterdam': slechts 23 procent is het hiermee eens, 63 procent is het er mee oneens (zie ook paragraaf 5.2).

³ In dit onderzoek is er voor gezorgd dat de respondenten representatief zijn voor deze verkiezingsuitslag.

⁴ De aantallen per partij zijn niet erg groot (80 voor GroenLinks, 63 D66, 45 VVD, 42 PvdA). Deze uitsplitsingen dienen daarom met enige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

4

HOOFDSTUK

Wie willen de Amsterdammers als hun nieuwe burgemeester?

4. Wie willen de Amsterdammers als hun nieuwe burgemeester?

Wie de Amsterdammers het liefst als hun nieuwe burgemeester willen, hebben we in drie stappen uitgevraagd.

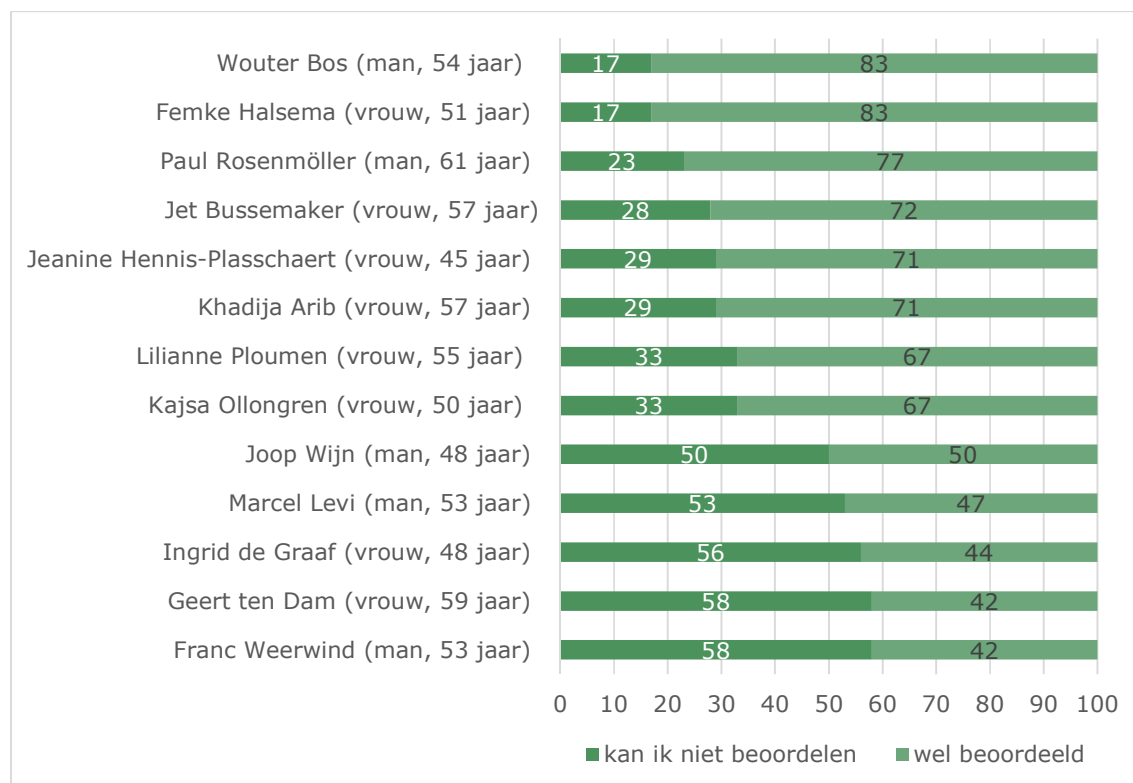
- Eerst hebben we een – door het Parool samengestelde – lijst met dertien namen, in steeds wisselende volgorde, voorgelegd en gevraagd elke persoon met een cijfer van 1 tot 10 te waarderen als burgemeester van Amsterdam. Hierbij kon men eveneens aangeven wanneer men hem of haar onvoldoende kent en niet kan beoordelen.
- Vervolgens is deze lijst nogmaals voorgelegd in wisselende volgorde, maar nu met de vraag een keuze te maken. Van elke kandidaat konden de respondenten een korte profielschets lezen (opgesteld door het Parool; zie de bijlage).
- Tenslotte hebben we gevraagd of er iemand is die niet in deze lijst staat, maar die men graag als de nieuwe burgemeester van Amsterdam zou zien. Hier kon men zelf een naam invullen.

4.1 Bekendheid

We legden de dertien door het Parool geselecteerde namen voor en gaven de respondenten de mogelijkheid aan te geven of ze iemand voldoende kenden om hem of haar te beoordelen. 'Kandidaten' als Wouter Bos, Femke Halsema en Paul Rosenmöller zijn bij circa acht op de tien Amsterdammers bekend, terwijl Franc Weerwind, Geert ten Dam, Ingrid de Graaf en Marcel Levi bij minder dan de helft bekend zijn.

Figuur 4.1

Bekendheid 'kandidaten' (Als u hem of haar niet kent en niet kunt beoordelen, dan kunt u dat ook aangeven)

4.2 Hoogste score: Wouter Bos

Als alle dertien namen worden voorgelegd met de vraag elke persoon te beoordelen als mogelijke burgemeester van Amsterdam, blijkt dat geen enkele kandidaat heel hoge ogen gooit, maar er zitten ook geen potentiële bestuurders bij die massaal worden afgewezen.

Wouter Bos

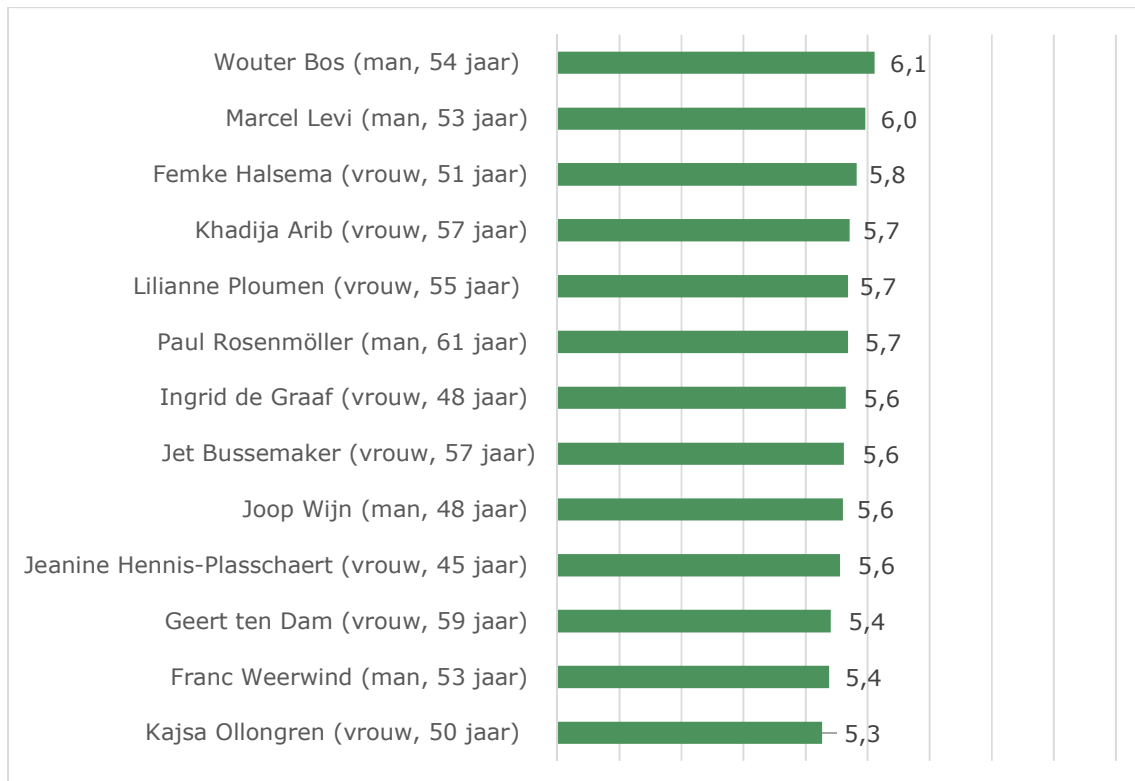
De huidige VUMC-bestuursvoorzitter krijgt met een 6,1 de hoogste waardering van de dertien kandidaten. Van ruim een op de drie (36%) krijgt hij een 8, 9 of 10, eenzelfde percentage geeft hem een onvoldoende (35%). De rest (29%) geeft een 6 of 7.

Bos blijkt niet alleen een acceptabele kandidaat voor PvdA-stemmers (die hem een 7,1 geven), maar ook kiezers van GroenLinks, D66 (beide kiezersgroepen geven hem een 6,5) oordelen positief. VVD-stemmers zijn mild over Bos: ze geven hem een 5,9; 38% geeft een onvoldoende, 32% een 8, 9, of 10.

Opvallend is verder dat Bos relatief goed scoort onder zowel autochtone Amsterdammers (6,1) als de tweede generatie migranten (6,3). Ook uit andere achtergrondgegevens blijkt dat hij acceptabel is onder brede lagen van de bevolking: de verschillen naar leeftijd zijn klein (tot 35 jaar: een 6,0; 55+: een 6,2). Vrouwen geven hem een 6,2, mannen een 6,1. Het enige grotere verschil: hoger opgeleiden zijn positiever over Bos (6,3) dan lager opgeleiden (5,8). Maar hierbij dient opgemerkt te worden dat lager opgeleiden de 'kandidaten' überhaupt lager waarderen: alleen Wijn (6,1) en Levi (5,9) scoren hoger onder lager opgeleiden dan Bos.

Figuur 4.2

Kunt u voor elke persoon met een cijfer van 1 tot 10 aangeven hoe u hem of haar zou waarderen als burgemeester van Amsterdam?

Marcel Levi

Marcel Levi is bij 47 procent van de Amsterdammers bekend, maar degenen die hem kennen oordelen relatief positief over hem als potentiële burgemeester. Hoger opgeleiden, vrouwen en 55-plussers zijn het meest enthousiast: zij geven hem een 6,3. Kiezers van D66 en de PvdA maar liefst een 6,7.

Femke Halsema

Femke Halsema – de meest genoemde potentiële kandidaat in de media – krijgt een 5,8. Ze krijgt ongeveer even veel achten, negens en tiens als Bos (34%), maar het aandeel onvoldoendes ligt met 41 procent een stuk hoger dan bij Bos (35%).

Halsema krijgt van de GroenLinks-kiezers een 7,2 en is acceptabel voor D66-kiezers (6,6) en kiezers van de PvdA (6,4), maar scoort laag onder VVD-kiezers (4,6). Vrouwen zijn iets positiever (6,0) dan mannen (5,7); hoger opgeleiden zijn met een 6,1 het meest positief; middelbaar opgeleiden het minst (5,4). Niet-Westerse migranten geven haar een 6,0, autochtone Amsterdammers een 5,8.

Khadija Arib

Khadija Arib – de huidige voorzitter van de Tweede Kamer en na Bos en Levi de derde 'kandidaat' van PvdA-huize, bekend bij 71 procent – krijgt van de Amsterdammers een 5,7. Veertig procent geeft haar een onvoldoende, dertig procent een 6 of een 7 en dertig procent een 8, 9 of 10.

Arib doet het goed onder ouderen (55+: een 6,2) en hoger opgeleiden (6,4). Van de lager opgeleiden krijgt ze een 4,8 (ze is niet onbekender onder lager opgeleiden: 70% kent haar).

Arib is populairder onder de achterban van GroenLinks (een 7,2) dan onder kiezers van PvdA (6,6), D66 (6,1) en DENK (5,8). Ze doet het beter onder de westerse migranten (6,4) dan onder de niet-westerse migranten en autochtone Amsterdammers (beide een 5,6).

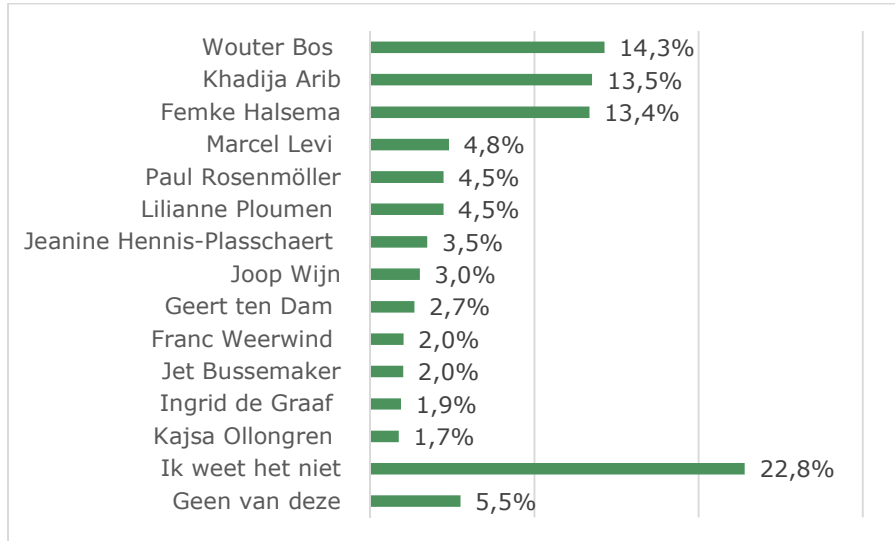

4.3 Favoriete burgemeesterskandidaten: Wouter Bos, Khadija Arib, Femke Halsema

Op de vraag wie van deze kandidaten men het liefst ziet als toekomstige burgemeester van Amsterdam, worden drie namen het meest genoemd: Wouter Bos (14%), Khadija Arib (14%) en Femke Halsema (13%). De verschillen tussen deze drie zijn minimaal en niet significant. Een eervolle vermelding verdient Marcel Levi: slechts bekend bij 47 procent van de Amsterdammers, maar toch door 5 procent genoemd als ideale kandidaat.

Figuur 3.4

Wie van deze (door het Parool geselecteerde) kandidaten zou u het liefst zien als toekomstige burgemeester van Amsterdam?

4.4 Slechts 11% draagt een andere kandidaat voor

De dertien namen zijn bedacht door het Parool en deze lijst is vanzelfsprekend niet uitputtend. Ook andere namen circuleren. Het is daarom verrassend dat slechts 11 procent 'ja' zegt op de vraag of er nog iemand is die niet op deze lijst staat, maar die men graag zou zien als de nieuwe burgemeester van Amsterdam.

Slechts enkele namen worden drie of vier keer genoemd (en opnieuw zijn drie van de vier PvdA-er):

- Ahmed Aboutaleb
- Andrée van Es
- Gerdie Verbeet
- Job Cohen

5

HOOFDSTUK

De benoemingsprocedure

5. De benoemingsprocedure

5.1 Meerderheid tevreden met huidige benoemingswijze

In Nederland is het zo geregeld dat – in feite – de gemeenteraad de burgemeester kiest. De Commissaris van de Koning maakt hiervoor eerst een selectie uit kandidaten (mensen die zelf solliciteren), waarna de gemeenteraad een kandidaat voordraagt. De kandidaat spreekt met de minister van BZK en daarna benoemt de Koning de burgemeester.⁵ Zo gaat het ook in Amsterdam.

Een ruime meerderheid van de Amsterdammers (60%) vindt deze gang van zaken prima: 17% is zeer tevreden, 43% enigszins. Een kwart (24 procent) is hiermee (enigszins) ontevreden.

Wie zijn het meest ontevreden:

- Kiezers van Forum voor Democratie, D66, Partij voor de Dieren en de SP (minstens 35% ontevreden)
- Ouderen (55+: 29% ontevreden)
- Lager opgeleiden (28% ontevreden)

5.2 Amsterdammers hoeven geen andere benoemingsprocedure

Tot slot legden we in dit onderzoek vijf stellingen voor die een enigszins tegenstrijdig beeld oproepen. Zie figuur 5.1.

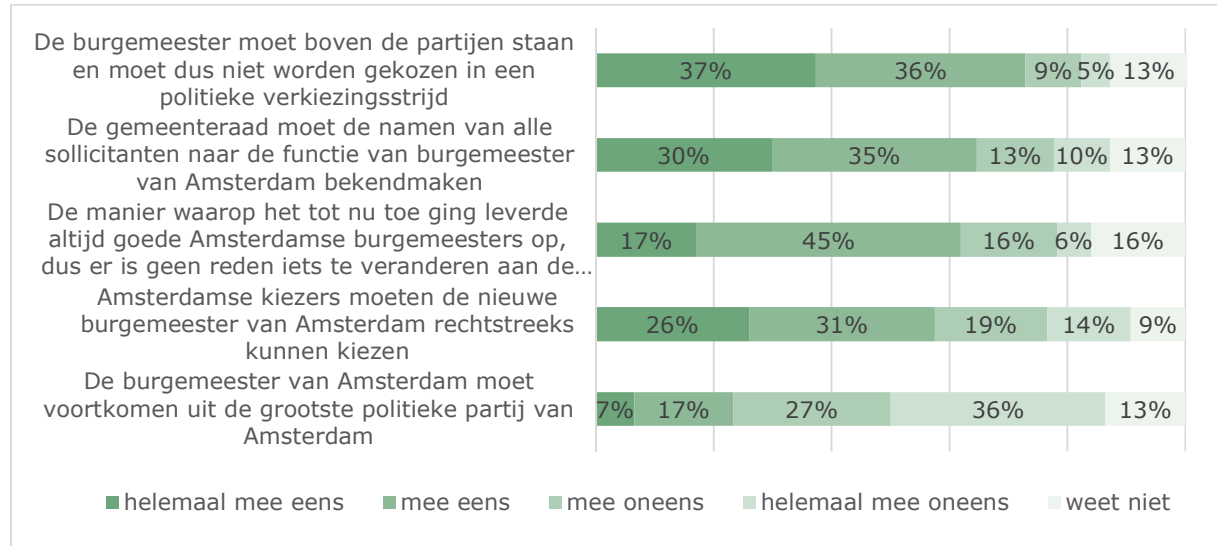
Bijna drie kwart (73%) is het eens met de stelling 'De burgemeester moet boven de partijen staan en moet dus niet worden gekozen in een politieke verkiezingsstrijd'. 'De manier waarop het tot nu toe ging leverde altijd goede Amsterdamse burgemeesters op, dus er is geen reden iets te veranderen aan de manier waarop de burgemeester wordt gekozen', wordt onderschreven door 62 procent van de Amsterdammers. Maar als de stelling 'Amsterdamse kiezers moeten de nieuwe burgemeester van Amsterdam rechtstreeks kunnen kiezen' wordt voorgelegd, is 57 procent het daar ook mee eens. Dit paradoxale beeld zien we vaker: een meerderheid van de Nederlanders vindt dat de burgemeester rechtstreeks moet worden gekozen⁶, maar burgemeesters zijn de meest populaire politici van dit land.

⁵ De volledige procedure is hier te lezen: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/burgemeesters/benoeming-vacatures-en-ontslag>

⁶ Zie bijvoorbeeld het onderzoek dat I&O Research uitvoerde voor Vrij Nederland en Nieuwsuur: 'Democratie hoeft niet op schop, maar lager opgeleiden willen meer stem'. <https://ioresearch.nl/Home/Nieuws/ArtMID/445/ArticleID/978/Democratie-hoeft-niet-op-schop-maar-lager-opgeleiden-willen-meer-stem#.WuIBaLdl-Uk>

Figuur 5.1

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

1

BIJLAGE

13 profielen 'kandidaten'

Bijlage 1. Profielen 'kandidaten'

Opgesteld door het Parool, enigszins 'geneutraliseerd' door I&O Research.

Joop Wijn

Joop Wijn (48) is gepokt en gemazeld in het bedrijfsleven én de politiek. Bestuurslid van ABN AMRO, staatssecretaris in de kabinetten Balkenende I en II, (2002-2006), minister van Economische Zaken in Balkenende III (2006-2007). Tegenwoordig is hij hoofd strategie en risico van het snelgroeiende Amsterdamse betalingsbedrijf Adyen.

Wijn, werd geboren in Haarlem, maar kwam naar Amsterdam om er economie en rechten te studeren. Sindsdien heeft hij de stad in zijn hart gesloten. Man van orde en gezag. Vooral in debatten over de aanpak van illegale immigranten liet hij zich gelden als rechtsbuiten van het CDA. In 2000 behoorde Wijn, homoseksueel, tot de kleine minderheid in zijn fractie die stemde voor openstelling van het huwelijk voor mensen van hetzelfde geslacht.

Marcel Levi

Sinds kort is Marcel Levi (53), voormalig bestuursvoorzitter van het Academisch Medisch Centrum in Amsterdam, de baas van het prestigieuze University College London Hospitals. Hij heeft nog steeds een huis aan de gracht.

Levi groeide op als tweede zoon van een huisarts in Amsterdam-West. Een harde werker, beroemd internist, groot Ajaxfan en bestuurlijk zwaargewicht. Drijvende kracht achter de fusie tussen AMC en VUmc. Zijn temperament laat zich omschrijven als: zacht naar buiten, hard naar binnen.

Weekblad Elsevier riep hem uit tot Nederlander van het jaar. In 2016 doneerde hij een nier aan een onbekende patiënt, gewoon omdat het kon. Kritisch lid van de PvdA. "Een afstandelijke partij die niet weet wat er leeft bij mensen," zei hij tegen Vrij Nederland na de historische afstraffing bij de laatste verkiezingen.

Khadija Arib

Met haar voorzitterschap van de Tweede Kamer is Khadija Arib (57) toegetreden tot de rangen van bekende Nederlanders. Via de Marokkaanse Vrouwenvereniging in Amsterdam raakte ze ooit verzeild in de politiek. Nu is ze met twintig dienstjaren een van de langst zittende Kamerleden.

Een autonoom politicus, varend op eigen kompas, ook als dat haar eigen PvdA even niet uit komt.

Seculier, maar niet tegen godsdienst. Geboren in het dorpje Hedami en opgegroeid in Casablanca, kwam Arib pas op haar vijftiende naar Nederland. Haar vader was gastarbeider in Schiedam.

Ze deed in Amsterdam de sociale academie en studeerde er sociologie, raakte verknocht aan de stad en moet er niet aan denken te moeten verhuizen. "Ik wil helemaal geen voorbeeld zijn, maar ik ben het wel," zei ze tegen Het Parool toen ze in 2016 Kamervoorzitter werd. "Je kunt dat nu eenmaal niet voor andere mensen bepalen."

Femke Halsema

Even mocht Femke Halsema (51) als partijleider van GroenLinks ruiken aan het echte werk: met Mark Rutte (VVD), Job Cohen (PvdA) en Alexander Pechtold (D66) zat ze in 2010 om de tafel om een nieuw kabinet te vormen. De poging mislukte, Halsema 'baalde als een stekker' en koos niet lang daarna voor een bestaan buiten de politiek.

Goed gebekt, vrijzinnige links-liberaal met een schat aan ervaring in politiek Den Haag, al ligt die niet op het bestuurlijke vlak.

Tot 1997 was Halsema overigens lid van de PvdA. Ze verliet die partij nadat PvdA-burgemeester Schelto Patijn een groot aantal demonstranten preventief liet opsluiten in kooien in het havengebied in aanloop

naar de Europese Top in de hoofdstad. Een bedachtzame twijfelaar. 'Het is een bevrijding de politiek te hebben verlaten,' schreef ze onlangs. 'Tegelijkertijd houd ik er onverminderd van.'

Jeanine Hennis-Plasschaert

Jeanine Hennis-Plasschaert (45) trad als demissionair minister van Defensie in de nadagen van het kabinet-Rutte II af vanwege een dodelijk ongeluk met een mortier in Mali.

Het hoeft, de regels van het politieke spel in acht genomen, geen beletsel te zijn voor een burgemeesterschap in Amsterdam. Sterker: op haar betere momenten is Hennis-Plasschaert een toonbeeld van ontspannen toegankelijkheid, een eigenschap die de burgemeester goed kan gebruiken. Als eerste vrouwelijke Defensie-minister van Nederland heeft ze zich ook van haar doortastende en volhardende kant laten zien.

Hennis-Plasschaert werkte voor de Europese Unie en KPMG, was Europarlementariër en is nog steeds Kamerlid, maar haar politieke carrière begon ze in Amsterdam, waar ze politiek assistent was van VVD-wethouder Marc van der Horst.

Franc Weerwind

Franc Weerwind (53) deed al de nodige burgemeesterservaring op: eerste een post in Niedorp, vervolgens in Velsen en sinds juni 2015 in Almere. De eerste burgemeester van D66-huize in de top van grote steden in Nederland.

Een burgemeester van grote woorden is hij niet. Weerwind, met een familieverleden op de slavenplantage De Eendragt in Suriname, zegt: "Het enige wat je als nieuwkomer moet doen, is je broek ophouden en je talenten beschikbaar stellen aan de economie van dit land. Als je je gedraagt als minderheid, word je ook een minderheid."

Nederlands Hervormd, bewonderaar van Anton de Kom, geboren in Amsterdam Noord en opgegroeid in Nieuw-Vennep. Hij studeerde bestuurskunde in Leiden, werd lid van Minerva. Toch is de band met Amsterdam altijd gebleven.

Kajsa Ollongren

Kajsa Ollongren (50), minister van Binnenlandse Zaken en vicepremier in het kabinet-Rutte III. Als topambtenaar schopte ze het tot in het torentje van de premier, als wethouder en locoburgemeester was ze in het vorige Amsterdamse stadsbestuur de belangrijkste troef van D66.

Soeverein, een intelligente anti-populist, met een balboekje waaraan slechts weinigen kunnen tippen. De Zweeds/Nederlandse Ollongren is lid van het Fins-adellijke geslacht Ållongren. In Amsterdam studeerde ze economie en geschiedenis en is sindsdien eigenlijk niet meer weg te slaan uit de stad.

"Ik ken de problematiek in Amsterdam goed," zei ze bij haar vertrek naar Den Haag in Het Parool. "En ik weet dat die anders is dan in andere delen van het land. Als ik iets voor de stad kan doen, zal ik dat doen."

Geert ten Dam

Misschien heeft hoogleraar onderwijskunde Geert ten Dam (59) weinig politieke ervaring, het wereldje van besturen en regeren kent ze maar al te goed. De collegevoorzitter van de Universiteit van Amsterdam is kroonlid van de Sociaal Economische Raad en was tot 2014 voorzitter van de invloedrijke Onderwijsraad.

Volgens de mensen die haar kennen een scherp analyticus, met strategisch inzicht en een vooruitziende blik. Een vrouw zonder opsmuk, met natuurlijke autoriteit. Haar studenten noemen haar betrokken en benaderbaar. Scherp, zonder beledigend of ongenueanceerd te worden.

Een van haar eerste daden als voorzitter van de UvA: het Maagdenhuis op het Spui verlaten om op het Roeterseiland tussen de studenten en medewerkers te gaan zitten. 'Ik ben een kind van de vrouwenbeweging in de jaren zeventig,' schreef ze in het Parool.

Paul Rosenmöller

De nestor van het gezelschap, Paul Rosenmöller (61), is voorzitter van de VO-raad (voortgezet onderwijs), voorzitter van de raad van toezicht bij de Autoriteit Financiële Markten en commissaris bij de NS. Maar bekend is hij vooral geworden als de succesvolle leider van GroenLinks en rots in de branding toen in 2002 het populisme vaste voet aan de grond kreeg in de politiek.

Goed gebekt, vooral op dreef als hij het geweten van Nederland mag zijn.

Geboren in Den Helder, een telg uit het Vroom & Dreesmannconcern, waar zijn vader directeur en grootaandeelhouder was. Zelf stopte hij in 1978 met zijn studie sociologie om in de haven van Rotterdam als Maoïst de revolutie te prediken. Hij werkte er als stuwer bij Müller Thomson.

Na zijn vertrek uit de politiek eind 2002 ging Rosenmöller nog enige tijd voor het avontuur van de televisiejournalistiek.

Lilianne Ploumen

Na de verkiezing van Donald Trump als president van de Verenigde Staten, richtte Lilianne Ploumen (55) het steunfonds She Decides op voor veilige abortussen, seksuele voorlichting en kraamzorg in arme landen. Een typisch Ploumenantwoord op de nieuwe anti-abortuspolitiek van de VS.

Ze maakte in het kabinet-Rutte II indruk als minister voor Buitenlandse Handel en

Ontwikkelingssamenwerking. Een warme persoonlijkheid, een typische verbinder, maar soms ook

bikkelhard en confronterend. Als PvdA-voorzitter was ze niet te beroerd om partijleider Job Cohen de wacht aan te zeggen.

Ploumen woont in Amsterdam Nieuw-West, al is goed te horen dat ze de dochter is van een melkboer uit Maastricht. Een sociaaldemocraat, die tot 2003 lid was van GroenLinks, maar 'zich niet langer wilde laten leiden door de romantische denkbeelden over de multiculturele samenleving'. Gelovig katholiek, overtuigd feminist en fanatiek republikein.

Wouter Bos

Al bijna vijf jaar is Wouter Bos (54) bestuursvoorzitter van het academisch ziekenhuis van de Vrije Universiteit. Maar vooral is hij bekend als de voormalig politiek leider van de PvdA, minister van Financiën en vicepremier in het kabinet-Balkenende IV. Succesvol bestrijder van de kredietcrisis, dat hem in 2008 de titels Nederlander van het jaar (Weekblad Elsevier) en politicus van het jaar opleverde.

Bos begon zijn carrière bij Shell, omdat, vond hij, 'links Nederland het bedrijfsleven niet over moet laten aan rechts'. Een macher, een razendsnelle denker.

In 2010 verliet hij de politiek, omdat hij meer tijd wilde voor zijn gezin in Amsterdam Noord.

Als lobbyist haalde hij het Europese medicijnagentschap EMA van Londen naar de Zuidas.

Ingrid de Graaf

Vorig jaar werd Aegon-directielid Ingrid de Graaf (48) uitgeroepen tot Topvrouw van het jaar 2017, geroemd om haar 'lef en dapperheid'. Hardcore bedrijfsleven. Eerder zat ze in de raad van bestuur van Delta Lloyd en werd ze uitgeroepen tot machtigste verzekeringsvrouw.

De Graaf werd geboren in het Brabantse Kaatsheuvel in een 'zwaar middenstadsgezin': hard werken en discipline. Op haar veertiende stond ze al in de bakkerij, haar carrière in het grote bedrijfsleven begon ze als secretaresse bij het Afval Overleg Orgaan.

Ambitieuze en maatschappelijk betrokken. Ze woont in Duivendrecht, omdat ze haar kinderen niet wil opvoeden 'in een reservaat voor de rijken'. In Het Parool: "We denken in Nederland dat een leider de

hele tijd zijn kop boven het maaiveld uit moet steken, maar je kunt beter een collectief smeden met je team.”

Jet Bussemaker

Soms wordt Jet Bussemaker (57) weleens de GroenLinkser van de PvdA genoemd. Dat is niet zo vreemd: tot 1995 was ze lid van GroenLinks en werkte ze voor het wetenschappelijk bureau van die partij. Voor de PvdA was zij tussen 1998 en 2007 lid van de Tweede Kamer, staatssecretaris en, tussen 2012 en 2017 minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in het kabinet-Rutte II.

Bussemaker, geboren in Oegstgeest, studeerde aan de Universiteit van Amsterdam af in de politicologie. Cum laude. In 1993 promoveerde ze aan dezelfde universiteit. In 2011 trad ze toe tot het college van bestuur van de UvA en de Hogeschool van Amsterdam, waar ze ook rector was.

Kortom: Bussemaker mag gelden als een bestuurlijk zwaargewicht met een goed gevoel voor de politieke kleur van de grootste partij van Amsterdam: GroenLinks. Ook inhoudelijk past ze goed bij de stad met haar voorliefde voor de thema's emancipatie en cultuur.